

ПРИТУРКА

КЪМЪ

ДЪРЖАВЕНЪ ВЕСТНИКЪ

ИЗЛИЗА ВСЪКИ ПРИСЪЖТСТВЕНЪ ДЕНЪ

Такситъ за еднократна публикация въ „Държавенъ вестникъ“ съ: за малки обявления (обезсилване на изгубени документи и др.) до 20 думи или частъ отъ толкова — 25 лв. за текста и 10 лв. за подписа.

За публикации отъ търговски характеръ до 100 думи или частъ отъ толкова — 450 лв. за заглавие, дата и подписъ на съжитиѣ, на редъ — 20 лв.

За всички останали публикации, включително резолюции на сѣдилищата за обявяване въ несѣстателностъ на търговски фирми, до 100 думи или частъ отъ толкова — 150 лв.; за заглавие, дата и подписъ на тѣхъ, за редъ — 10 лв.

Отдѣлна страница за табеларни и др. публикации — 2500 л.

Съответнитѣ суми се внасятъ направо въ касата на печатницата или въ мѣстния клонъ на Б. Н. Б., а втората половина отъ всѣхъ листъ заедно съ публик. се изпраща въ администр. Ръкописи, както и надвнесени суми, не се връщатъ.

Абонамента се внася винаги въ предплата съ вносе- сень листъ и бива годишенъ: 600 лв. за България и 900 лв. за странство, или полугодишенъ: 300 лв. за България и 500 лв. за странство. Абонирането става за цѣлата година или за първото шестмесечие на 1 априлъ и за второто шестмесечие на 1 октомврий, а вестника почва да се изпраща отъ деня на получаване вносна листъ въ администрацията; отдѣленъ брой отъ текущата финансова година струва 5 лв., а отъ непосред- ственно минала — 10 лв.

Рекламации за неполучени отъ абонатитѣ броеве се прие- матъ: за София, въ продължение на 3 дни и за провинцията — на 10 дни отъ датата, която носи рекламиранитѣ брой.

Всичко що се отнася до вестника, се адресира направо до Държавното книгоиздателство при Държ. печатница. Поправкиѣ се таксуватъ като малки обявления.

Година XLIX

СОФИЯ, четвъртъкъ, 1 мартъ 1928 година

Брой 271

ОКРЪЖНИ, ЗАПОВѢДИ, НАРЕДБИ И ДР.

Българска народна банка

ПРАВИЛНИКЪ

за личния кредитъ при Българ. народна банка

(Приетъ отъ управителния съветъ на Б. н. банка въ пленарното му засе- дание на 23 февруарий 1928 г.)

ОТДѢЛЪ I.

Общи положения.

Чл. 1. Къмъ личния кредитъ принадлежатъ всички бан- кови операции, които се обезпечаватъ съ лични гаранции, т. е. съ подписа било на длъжника само, било на длъж- ника и неговитѣ гарантѣ, както и съ подписитѣ на жи- рантитѣ.

Въ първия случай личниятъ кредитъ е откритъ, а въ втория — покритъ.

Чл. 2. Покритиятъ личенъ кредитъ обема следнитѣ опе- рации:

- 1) скотиране краткосрочни ценни книжа, търговски ефекти и други;
- 2) текущи смѣтки срещу залогъ на полици;
- 3) специални текущи смѣтки, гарантирани съ поръчи- тели;
- 4) текущи смѣтки за гаранции, гарантирани съ записи на заповѣдъ на предъявление или съ залогъ на полици.

Чл. 3. Откритиятъ личенъ кредитъ обхваща:

- 1) аванситѣ на държавата;
- 2) текущитѣ смѣтки и смѣткитѣ за гаранции на банко- витѣ кореспонденти, и
- 3) чековетѣ срещу странство, купувани отъ мѣстни ек- спортири или кредитни учреждения, носящи само единъ подписъ.

Чл. 4. Операциитѣ отъ личния кредитъ се извършватъ въ границитѣ на опредѣления общъ кредитъ на лицата, които прѣко или косвено се задължаватъ чрезъ тѣхъ.

Прѣки задължения сѣ ония, чиито титуляри непосред- ственно получаватъ аванси отъ Банката.

Косвени задължения сѣ тѣзи, чиито титуляри се явяватъ по поръчителство, джиро или авалъ само като солидарно отговорни къмъ Банката.

Общиятъ кредитъ на едно лице е сумата, съ която то може да разполага прѣко или косвено при Банката.

Чл. 5. Опредѣленитѣ общи кредити и формитѣ на тѣх- ното използване сѣ временни и условни.

Тѣ подлежатъ на постояненъ надзоръ и ревизии и мо- гатъ да бъдатъ увеличавани или намалявани и прекратя- вани или възстановявани, поради промѣни или инциденти въ кредитното положение на клиентитѣ.

Чл. 6. Общитѣ кредити се използватъ чрезъ операции отъ личния кредитъ по условията, предвидени въ тоя пра- вилникъ.

Чл. 7. Всѣко прѣко или косвено задължение отъ изпол- зуванитѣ кредити ангажира общия кредитъ на титуляра му въ размѣръ, посоченъ въ тоя правилникъ.

Въ всѣки случай, сумата на ангажиранитѣ кредити не бива да превишава, вънъ отъ дозволения кредитенъ толе- рансъ, размѣра на общия кредитъ.

Чл. 8. Всѣки прѣкъ или косвенъ длъжникъ трѣбва да изпълни навреме и точно задълженията си, свързани съ естеството на сключената операция. Въ противенъ случай противъ него може да се започне принудително изпълнение или да бъде лишенъ отъ по-нататъшенъ кредитъ при Бан- ката, освенъ ако съ съгласието на Банката даде нови или допълнителни обезпечения.

Чл. 9. Вземанията по използвани кредити, станали не- събираеми, се ликвидиратъ като загуби на Банката.

Ако, обаче, тия загуби се дължатъ на умишлени про- тивозаконни или недобросъвестни действия на отговорнитѣ длъжностни лица, тѣ оставатъ въ тягесѣ на последнитѣ.

Чл. 10. Действията по личния кредитъ подлежатъ на иерархически контролъ при Банката.

Чл. 11. Който се ползува по прѣкъ начинъ отъ личенъ кредитъ, трѣбва да се подчинява на установения отъ Бан- ката контролъ.

Това е задължително и за длъжниците по скотиранни и заложи полици, освенъ изключенията, предвидени въ следващия чл. 30 и чл. 44.

ОТДѢЛЪ II.

Покритъ личенъ кредитъ.

Глава I.

1. Опредѣляне на общитѣ кредити.

Чл. 12. Общиятъ кредитъ се опредѣля отъ скотитѣ комитети при клоновѣтѣ и агентуритѣ на Банката.

Той се вписва въ протоколна книга, като се означава, дали е за прѣко или за косвено използване.

Ако е за косвено използване, означава се, дали кре- дитътъ е опредѣленъ по прѣкъ начинъ съ търговскитѣ книги на клиента декларация и опись.

Опредѣлениятъ кредитъ трѣбва да отговаря на кредито- способността на клиента, т. е. на неговитѣ материални срѣдства и морални качества.

Чл. 13. Сведенията за опредѣляне кредитоспособността на единъ клиентъ трѣбва да обхващатъ най-малко след- нитѣ въпроси:

- 1) какво е занятието на клиента: търговецъ съ мани- фактура, съ колониялъ, съ вълнени платове, индустриал- ецъ на вълнени платове, обучааръ и пр.;

- 2) по-главни събития въ миналото на фирмата, засѣ- гачи състава, капитала и възрастта ѣ;

3) имотното състояние, проверено съ търговските му книги или чрез трети лица;

4) какъв е търговския оборот на предприятието;

5) какъ е организирано финансово, търговски, административно, технически и счетоводно;

6) какви сж резултатитъ от работата му — печалби и загуби на предприятието;

7) да се характеризират личнитъ качества на ръководителитъ на фирмата като личности и като търговци или производители.

Чл. 14. Моралнитъ качества трѣбва да иматъ първостепенно значение при оценяване кредитоспособността на клиента.

Клиенти, които иматъ достатъчна имотност, но лоши морални качества, не могатъ да се ползватъ съ кредитъ при Банката.

Чл. 15. Клиентитъ, прѣки длъжници на Банката, сж търговци въ смисълъ на считанитъ отъ търговския законъ лица и фирми, т. е. тѣ сж: банки, банкери, търговци, индустриалци и едри занаятчии.

Чл. 16. На лица отъ свободнитъ занятия, на нетърговци, на лица, които сж на служба при държавни, обществени и частни учреждения, и на земледѣлци, при определяне общия имъ кредитъ, освенъ свободнитъ отъ задължения тѣхни имоти, взематъ се предъ видъ и годишнитъ имъ доходи, произхождащи не отъ сѣщитъ имоти. Ако върху последнитъ тежатъ сѣдебни секвестри, взематъ се въ размѣръ на свободната имъ частъ.

Моралнитъ качества сж отъ първостепенно значение при определяне и на тия кредити.

За доходъ отъ свободни професии ще се счита остатъка отъ дохода следъ спадане разнскитъ за издръжка и упражняване професията.

Доходътъ отъ заемана служба е секвестрируемата частъ отъ заплатата, съгласно чл. 957 отъ Закона за гражданското сѣдопроизводство.

Опредѣленитъ по този начинъ кредити се използватъ само косвено.

Чл. 17. Управителниятъ съветъ опредѣля периодично компетентността по общитъ кредити.

Чл. 18. Компетентността на клоноветъ и агентуритъ е териториална, т. е. тѣ опредѣлятъ кредита само на клиенти, чието постоянно мѣстожителство се намира въ района на надлежния клонъ или агентура.

Чл. 19. Ако клиентътъ представлява фирма съ нѣколко клона, намиращи се въ разни райони, компетентниятъ клонъ или агентура е она, въ чийто районъ се намира главното и централно седалище на фирмата.

Макаръ фирмата да има нѣколко клона или да участвува въ нѣколко предприятия, опредѣля ѝ се единъ общъ кредитъ, който се разпредѣля между разнитъ клонове или предприятия, споредъ указанията на титуляра.

Чл. 20. По косвенъ начинъ клиентитъ на Банката могатъ да използватъ кредита си и вънъ отъ своето мѣстожителство.

Косвениятъ кредитъ се опредѣля административно отъ директора или агента по сведения, дадени отъ клона или агентурата, гдето живѣе клиента. Опредѣлениятъ по този начинъ кредитъ не може да надминава 20% отъ общия кредитъ.

Когато единъ клонъ или агентура даватъ сведения на другъ клонъ или агентура, за да се опредѣли кредитъ за косвено използване, той означава въ бюлетина, дали общиятъ кредитъ е опредѣленъ за прѣко или за косвено използване. Въ последния случай означава, може ли клиента да бѣде длъжникъ по скотирана и депозирана полица.

Въ кредитната смѣтка на клиента се отбелязва, на кои клонове и агентури сж дадени сведения за косвено използване на кредита.

Ако клиентътъ пожелае, може да се делегира частъ отъ общия му кредитъ и за прѣко използване. Въ такъвъ случай не се изисква да има клонъ отъ фирмата. Ако има клонъ, последниятъ трѣбва да бѣде регистриранъ при сѣда.

Чл. 21. При всѣки клонъ и агентура има скотовъ комитетъ, който дава мнение върху кредита на банковитъ клиенти и опредѣля общия кредитъ на последнитъ, като се основава върху личнитъ си сведения и върху сведенията, събрани отъ Банката.

Той взема решения съ мнозинство на гласоветъ. Когато гласоветъ сж равни, взема се онова решение, за което е гласувалъ председателя.

Тия решения се утвърждаватъ по реда на дадената отъ управителния съветъ компетентностъ.

Ако председателя или нѣкои отъ членоветъ на скотовия комитетъ остане на особено мнение, то се вписва въ специална книга и преписъ отъ него се изпраща на централното управление на Банката най-късно на следуюция день.

Чл. 22. Скотовитъ комитети се състоятъ отъ 6 члена при Софийския клонъ, отъ 4 члена при останалитъ клонове и отъ 3 члена при агентуритъ.

Съставътъ на скотовитъ комитети се опредѣля за една година, като редовнитъ членове се раздѣлятъ на две групи.

Неговитъ заседания се председателствуватъ отъ директора или агента и евентуално отъ тѣхнитъ замѣстници.

Чл. 23. Когато редовенъ членъ на скотовия комитетъ не може да присѣтствува на заседание, поканва се такъвъ отъ замѣстницитъ. Ако и отъ тѣхъ нѣкой не може да се яви на заседание, поканва се редовенъ членъ отъ втората група.

Председателятъ на скотовия комитетъ се старае да не се отлагатъ заседанията по липса на кворумъ. За тази целъ той може да назначава заседания и следъ работнитъ часове на Банката.

Чл. 24. Членоветъ на скотовия комитетъ не даватъ на клиентитъ обяснения за основанията, които сж взети предъ видъ при опредѣляне общия кредитъ.

Ако директорътъ или агентътъ намиратъ, че ще е отъ полза да знае клиента тия основания, само тѣ могатъ да му ги съобщатъ.

2. Ревизиране на общитъ кредити.

Чл. 25. Общитъ кредити се ревизиратъ отъ скотовитъ комитети задължително всѣка година.

Щомъ се приключи търговската година и клиента на Банката е готовъ съ окончателния си годишенъ балансъ, преписъ отъ последния се дава на Банката, наедно съ преписъ отъ смѣтката „Загуби и печалби“. Ако отъ датата на баланса сж изтекли повече отъ два месеца, наедно съ горнитъ преписи, той предава на Банката преписъ и отъ пробния балансъ къмъ една дата, до която сж заведени търговскитъ му книги.

Тѣй полученитъ баланси, Банката вписва по реда на постѣпването имъ и нарежда да се изследватъ.

Директорътъ или агентътъ опредѣлятъ реда, по който ще се изследватъ баланситъ, като се ръководятъ отъ важността на кредита.

Ревизирането се извършва безъ да се гледа, дали е изтекла пълна година отъ датата на опредѣления кредитъ. За акционернитъ дружества не е нужно да се чака годишно събрание, за да се произнесе за приемане на баланса. Изследването се извършва по представения балансъ. Ако общото събрание измѣни нѣкои негови пера, тия измѣнения се взематъ предъ видъ и, ако сж отъ естество да измѣнятъ опредѣления общъ кредитъ, последниятъ се внася отново въ скотовия комитетъ за разглеждане. За направенитъ отъ общото събрание измѣнения въ баланса дружеството съобщава на Банката съ писмо.

Кредитътъ може да бѣде ревизиранъ и презъ течение на годината, ако станатъ известни промѣни въ състоянието на фирмата.

Инициатива за такава ревизия има управителния съветъ, директоритъ и агентитъ.

Глава II.

Използуване на общия кредитъ.

Чл. 26. Използуването на опредѣления общъ кредитъ се разрешава отъ компетентнитъ органи на Банката за всѣка сдѣлка отдѣлно.

Чл. 27. За да бѣде разрешена една операция, тя трѣбва да отговаря на предвиденитъ въ тая глава условия, свързани:

- 1) съ занятието на клиента (субективни условия);
- 2) съ естеството или формата на сдѣлката (обективни условия);
- 3) съ кредитното положение на титуляритъ на прѣкитъ и косвени задължения (кредитни условия);
- 4) клонътъ или агентурата да разполагатъ съ пласментна норма, достатъчна за предметната операция, и
- 5) по целесѣобразностъ и сезонностъ, исканиятъ кредитъ да отговаря на кредитната политика на Банката.

Условия за използването.

1. Субективни условия.

Чл. 28. За да може единъ клиентъ на Банката да използва по прѣкъ начинъ личния си кредитъ, той трѣбва да е регистриралъ фирмата си въ търговскитъ книги при надлежния окръженъ сѣдъ и кредитътъ му да е опредѣленъ въз основа на окончателенъ годишенъ балансъ, провер-

рентъ съ търговскитъ му книги. Къмъ този балансъ се представя и преписъ отъ пробенъ балансъ, ако сж изтекли повече отъ два месеца отъ приключената търговска година.

Ако фирмата не може да представи пробенъ балансъ, чиновникътъ, натоваренъ съ изследване баланса, преглежда дневника и отъ него извлича даннитъ за станалитъ съществени измѣнения следъ датата на баланса.

Той може да преглежда дневника и за приключената година, когато е нужно, да се освѣгли върху положението на актива и пасива.

За провѣрения годишенъ балансъ, пробенъ балансъ и смѣтката „Загуби и печалби“ Банката съставя рапортъ, въ който се вижда, какъ се корегиратъ отдѣлнитъ пера на актива и пасива.

Ако фирмата е новоучредена, контролниятъ рапортъ се съставя по встъпнителния балансъ или по инвентара.

Чл. 29. Когато се изследва балансъ на дребенъ търговецъ или дребенъ производител — занаятчия, за да му се опредѣли общъ личенъ кредитъ, не е нужно да се съставя контроленъ рапортъ. Достатъчно е за корегирани пера на актива и пасива да се състави корегирани балансъ.

Отъ тѣхъ не се изисква да водятъ пълно счетоводство. Ако иматъ редовенъ годишенъ инвентаръ, надлежно завѣржаванъ отъ нотариуса, и водятъ редовно дневникъ, това е достатъчно.

Тѣ трѣбва, обаче, да сж зарегистрирали фирмитъ си при сѣда, за да могатъ да използватъ прѣко кредита си.

Чл. 30. За да може единъ клиентъ да използва кредита си като длъжникъ по скотирана или депозирана полица, общиятъ му личенъ кредитъ трѣбва да е опредѣленъ най-малко възъ основа на декларация за имотното състояние и миналото на фирмата, която трѣбва да се придружава и отъ описъ на покрититъ му и непокрити недвижими имоти, ако има такива.

Декларацията и описътъ се провѣрватъ съ търговскитъ му книги.

Ако длъжникътъ по такава полица е търговецъ или земеделецъ съ мѣстожителство въ село, нему се опредѣля кредитъ възъ основа на сведения, събрани по околентъ пѣтъ. Такава полица трѣбва да има, освенъ подписа на длъжника, още и други два търговски подписа по джиро.

Ако живущиятъ въ село търговецъ е далъ декларация и описъ и последнитъ сж провѣрени съ търговскитъ му книги, опредѣля му се кредитъ и подписа му се приема като търговски.

За косвено използване на кредита подъ друга форма, общиятъ кредитъ трѣбва да е опредѣленъ по декларация и описъ, но не е задължително тѣ да бждатъ провѣрени съ търговскитъ книги на клиента. Тѣ могатъ да бждатъ провѣрени и съ сведения събрани отъ трети лица. Въ такива случаи декларациитъ и описитъ могатъ да се подпишатъ отъ чиновника, който е натоваренъ да събере сведения за фирмата.

По сведения събрани чрезъ трети лица, Банката опредѣля личенъ кредитъ на всѣка известна фирма, макаръ да не е имало случай да използва кредита си по косвенъ начинъ, т. е. кредитътъ се опредѣля служебно.

Чл. 31. Не се приематъ за косвени длъжници лица, които сж неограничено отговорни съдружници съ прѣкия длъжникъ.

Ако подписътъ на тия лица не е отъ ония, чийто кредитъ се ангажира при Банката, той се приема безъ да се следи за поетитъ задължения.

Чл. 32. Кредитнитъ учреждения, банкеритъ, индустриалцитъ и само търговцитъ на едро могатъ да използватъ кредита си по текуща смѣтка срещу залогъ на портфейлъ. Съгласно съ чл. 11, тѣ се подчиняватъ на учреждения отъ Банката контролъ.

Чл. 33. По текущи смѣтки за гаранции срещу записъ на заповѣдъ на предъявление се изисква отъ титуляритъ да иматъ регистрирана фирма.

Удостоверенията по тия смѣтки се издаватъ само за участие въ търгове по държавни и обществени предприятия (чл. 125—130 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията).

Удостоверенията се издаватъ било на името на титулара по смѣтката, било, по негово нареждане, на трето лице.

2. Обективни условия.

Чл. 34. Всѣка представена за скотиране полица трѣбва:

1) да произлиза отъ търговска сдѣлка и да носи три подписа или най-малко подписитъ на две лица съ общеизвестна кредитоспособностъ;

2) да бжде съ падежъ не по-дълъгъ отъ три месеца, смѣтанъ отъ датата на скотирането;

3) да е съставена по формитъ и условията, предвидени въ търговския законъ;

4) да е обгербована съгласно закона за гербовия налогъ;

5) да е платима въ градове или населени мѣста, гдето Банката има свои клонове, агенури или кореспонденти;

6) представената за скотиране полица може да бжде издадена и въ чужда валута.

Джирото по представенитъ за скотиране полици трѣбва да бжде пълно.

Чл. 35. Всѣка заложена полица трѣбва да отговаря на горнитъ условия съ тази разлика, че тя може да бжде съ падежъ до шестъ месеца.

Заложенитъ полици отъ Българската земеделска банка и отъ Българската централна кооперативна банка могатъ да бждатъ съ падежъ до деветъ месеца.

Чл. 36. Записитъ на заповѣдъ на предъявление трѣбва да се издаватъ възъ основа на договоръ за откриване текуща смѣтка за гаранции на сума равна на открития кредитъ за издаване удостоверения за гаранции.

Тѣзи записи трѣбва да отговарятъ на условията изброени въ пунктове 3, 4 и 5 на чл. 34 и да сж снабдени най-малко съ два или три подписа: единъ на титулара на смѣтката и единъ или два на неговитъ солидарни поржители.

Записитъ на заповѣдъ на предъявление сж валидни и за срокъ по-дълъгъ отъ една година, считанъ отъ деня на издаването имъ.

Текущата смѣтка за гаранции може да бжде открита и срещу залогъ на портфейлъ. За откриване на такава смѣтка се подписва специаленъ договоръ, а заложенитъ записи и мѣнителници трѣбва да отговарятъ на условията, поменати въ по-горния чл. 35.

Чл. 37. Специалнитъ текущи смѣтки срещу поржители се откриватъ за неопредѣленъ срокъ, а служебното ревизиране на частнитъ кредити по тия смѣтки става шестмесечно. Изобщо тѣ иматъ характеръ на временни смѣтки за сезонно използване на кредита.

Тѣ се откриватъ възъ основа на единъ писменъ договоръ, надлежно обгербованъ.

Писменитъ договори (записи) по тия смѣтки трѣбва да носятъ най-малко три подписа: единъ на титулара на текущата смѣтка и два на солидарнитъ му поржители.

3. Кредитни условия.

Чл. 38. Всѣки изискуемъ по горнитъ условия прѣкъ или косвенъ подписъ трѣбва да представлява единъ титуляръ, който има опредѣленъ общъ кредитъ предъ Банката.

Освенъ това, титулярътъ на всѣки такъвъ подписъ, по всѣка сдѣлка отдѣлно, въ момента на сключването ѝ, трѣбва да има свободенъ кредитъ въ размѣръ на съответната кредитна квота.

Кредитната квота е частното между номиналната сума на задължението и кредитния длѣтителъ (чл. 58), т. е. сумата, съ която трѣбва да се ангажира кредита на клиента.

Чл. 39. Ако разликата между свободния кредитъ и кредитната квота е незначителна, сдѣлката може да се допусте само съ изрична резолюция на директора или агента.

При приемане полици за скотиране или въ залогъ, ако кредита на сконтанта или залогодателя е изчерпанъ, но въ предстоящитъ десетъ дена настѣпватъ падежи на полици съ солидни длъжници, за които директорътъ или агентътъ е увѣренъ, че ще се изплатятъ и ще се освободи кредитъ, може да се приеме отъ предлаганитъ за ското и залогъ полици за сума равна на 3/4 отъ сумата на полицитъ, които ще се инкасира.

По сѣкия начинъ се постѣпва, когато е изчерпанъ кредита на длъжника, ако той посрѣща редовно задълженията си.

Въ другитъ случаи, превишението на кредита не бива да надминава повече отъ 15% отъ общата сума на опредѣленитъ кредитъ.

Тоя прѣдѣлъ на превишение се нарича кредитенъ толерансъ.

Чл. 40. Когато се представятъ за скотиране или въ залогъ полици, чийто издатели нѣматъ опредѣленъ кредитъ и до опредѣлянето му сдѣлката ще се забави, скотирането или залагането може да се извърши, но само при наличността на следнитъ условия:

1) ако сконтантътъ или залогодателятъ представлява една известна и установена търговска фирма, клиентъ на Банката;

2) ако общата сума на всѣки подобни полици се покрива съ 150% отъ свободния кредитъ на сконтанта или залогодателя. Въ последния случай съ 100% се ангажира частния кредитъ, а съ останалитъ 50% се ангажира общия

кредитъ, ако има такъвъ свободенъ. Ако нѣма свободенъ общъ кредитъ, тогава се ангажира съ 150% частния кредитъ.

Чл. 41. Сконтирането или залагането въ горния случай не освобождава надлежния клонъ или агенатура отъ задължението да определя въ най-късо време кредита на длъжника по полицата, макаръ и следъ извършване на сдѣлката.

Ако въ послѣдствие се окаже, че въпросниятъ длъжникъ не заслужава кредитъ, поканва се сконтанта или залогодателя да изплати полицата, ако до падежа ѝ има повече отъ 15 дни. Ако има по-малко отъ 15 дни, полицата се оставя да се събере на падежа и втори пътъ срещу този длъжникъ не се приематъ полици.

Ако опредѣлението на длъжника по полицата кредитъ е малъкъ, поканва се сконтанта или залогодателя да снабди полицата съ авалъ и се постѣпва споредъ по-долния чл. 44.

Ако полицата не може да бѣде снабдена съ авалъ, а до падежа ѝ има не повече отъ 20 дена, тя се оставя до падежа да се събере, а ако има повече отъ 20 дена, поисква се отъ сконтанта или залогодателя да я изплати.

Чл. 42. Когато представената полица за скonto или залогъ има повече отъ изискуемитъ най-малко два подписа, тя представлява общо по-голяма сигурностъ, но за да се приеме, трѣбва необходимитъ най-малко два подписа да представляватъ достатъчна гаранция.

Гаранцията е достатъчна, когато необходимитъ подписи, представляващи прѣки и косвени задължения въ сдѣлката, иматъ свободенъ кредитъ въ размѣръ на съответнитъ кредитни квоти.

За необходими се считатъ: подписа на сконтанта или залогодателя и подписа на единъ отъ останалитъ косвени длъжници.

Ако полицата се приема не по кредита на длъжника, тя се вписва въ кредитната смѣтка на длъжника „про мемория“. Ако длъжника нѣма опредѣленъ кредитъ, опредѣля му се такъвъ, съгласно чл. 41 и чл. 30.

Чл. 43. Достатъчността на гаранцитъ при всѣка форма отъ личния кредитъ се измѣрва съ кредитната квота на тая форма.

Кредитнитъ квоти сѣ два вида: за прѣки и за косвени задължения.

Квотитъ за прѣки задължения сѣ: 100%, 30%, 20% и 10%.

За косвени задължения: 25% и 10%.

Прилагатъ се съгласно чл. 58 и чл. 59.

Чл. 44. При недостатъченъ или изчерпанъ кредитъ на единъ прѣкъ длъжникъ, сдѣлката може, по изключение, да се допусне:

1) ако длъжникътъ е клиентъ съ добри морални качества, и

2) ако титуляритъ на косвения подписи иматъ достатъчно свободенъ кредитъ и представляватъ добра гаранция.

Въ тоя случай, недостигътъ въ кредитната квота на длъжника се разпредѣля между косвениятъ длъжници, съ предварително писмено съгласие на последнитъ.

Когато, обаче, свободниятъ кредитъ и на косвения длъжникъ е недостатъченъ, сдѣлката пакъ може, по изключение, да се допусне, ако прѣкиятъ длъжникъ е съ добри морални качества и ако той представи новъ допълнителенъ поръчителъ или авалъ, чийто свободенъ кредитъ, събранъ съ оня на първия, покрива поне размѣра на съответната кредитна квота.

Когато длъжникъ по представена за сконтиране или въ залогъ полица е изчерпалъ опредѣления му по бюлетинъ отъ другъ клонъ или агенатура за косвено използване кредитъ, полицата може да се приеме, ако е снабдена съ авалъ за длъжника. Приетитъ по този начинъ полици съ авалъ не могатъ да надминаватъ опредѣления отъ управителния съветъ на Банката размѣръ на опредѣления за косвено използване кредитъ.

Отъ това право се ползватъ само длъжници по сконтирани и заложени полици, които иматъ опредѣленъ малъкъ общъ кредитъ, и такива, които се причисляватъ по общия си кредитъ къмъ срѣднитъ банкови клиенти. Управителниятъ съветъ опредѣля, какъвъ е размѣра на малкия и срѣденъ общъ кредитъ.

Ако длъжникъ, който има опредѣленъ малъкъ общъ кредитъ, е изчерпалъ кредита си, представената полица пакъ може да се приеме, ако е снабдена съ авалъ за длъжника. Приетитъ по тоя начинъ полици не могатъ да надминаватъ размѣра, опредѣленъ отъ управителния съветъ на Банката.

Приетитъ по авалъ полици ангажиратъ кредита на авала, а въ кредитната смѣтка на длъжника се минаватъ само „про мемория“.

Въ горнитъ случаи авалътъ може да бѣде замѣненъ съ джирото на банка и търговецъ, или съ подписа на поръчителъ.

Когато представената за скonto или залогъ полица носи, освенъ джирото на сконтанта или залогодателя, и нѣколко джира на лица съ общезвестна кредитоспособностъ, макаръ кредита на длъжника да е изчерпанъ, директорътъ или агентътъ може да разреши да се приеме, като отбележи въ резолюцията си, поставена върху фиша, на кой джирантъ ще се ангажира кредита. Въ кредитната смѣтка на длъжника тя се минава „про мемория“.

Ако предложената за скonto или залогъ полица носи, освенъ подписа на длъжника и подписа на сконтанта или залогодателя, и едно или нѣколко джира на известни кредитоспособни фирми, тя се приема, макаръ кредита на длъжника да е опредѣленъ по сведения, събрани по околенъ пътъ. Не се изисква длъжницитъ по такива полици да иматъ опредѣленъ кредитъ по провѣрена декларация и опись.

4. Общи условия.

Чл. 45. Съвокупността на отдѣлнитъ използвани кредити не бива да превишава общата норма за пласиране, опредѣлена отъ централното управление на Банката за всѣки клонъ или агенатура и за всѣки родъ операции.

Чл. 46. Нормитъ за пласиране се опредѣлятъ периодически отъ управителния съветъ, който ги разпредѣля между клоновѣтъ и агентуритъ споредъ развититъ стопански и кредитни условия въ районитъ имъ.

5. Целесъобразностъ и сезонностъ при използване кредита.

Чл. 47. Използването на кредита се разрешава въ зависимостъ отъ целта, за която се иска и сезонътъ за производство и пласментъ на стокитъ. Затова клиентитъ сѣ длъжни да посочватъ за всѣко искане на кредитъ, въ какво ще бждатъ вложени паритъ.

Директивитъ по всички пласменти изхождатъ отъ управителния съветъ на Банката.

Чл. 48. При приемане полици за скonto или въ залогъ подбирането имъ става съ огледъ на пласментната политика на Банката, т. е. подбиратъ се ония полици, които по целъ и сезонностъ на кредита отговарятъ на даденитъ директиви.

При текушитъ смѣтки съ поръчителъ целта и сезонността на кредита се изразяватъ въ движението на кредита, въ неговото минимално и максимално използване, както и въ направения оборотъ.

Разрешение за използване кредита.

1. Компетентностъ по разрешението.

Чл. 49. Компетентнитъ органи, които разрешаватъ използването на общия кредитъ, сѣ:

1) управителния съветъ на Банката;

2) директоритъ и агентитъ, въ кръга на дадената имъ отъ управителния съветъ компетентностъ.

Чл. 50. Директоритъ разрешаватъ използването на общия кредитъ по всички сдѣлки отъ личния кредитъ, които не влизатъ въ компетентността на управителния съветъ, и прѣкиятъ длъжници на които сдѣлки иматъ своето постоянно мѣстожителство въ операционния районъ на клона или пъкъ длъжницитъ отъ другъ районъ сѣ делегирали частъ отъ общия си кредитъ за прѣко използване въ този районъ.

Освенъ това, тѣ разрешаватъ и ония сдѣлки, които надминаватъ компетентността на агентитъ, чийто операционни райони влизатъ въ контролнитъ райони на клоновѣтъ, но не превишаватъ тѣхната компетентностъ.

Чл. 51. Агентитъ разрешаватъ операции отъ личния кредитъ, чийто прѣки длъжници иматъ постоянно мѣстожителство въ операционния районъ на агенатурата, или, макаръ да сѣ съ мѣстожителство на другъ районъ, сѣ делегирали частъ отъ общия си кредитъ за прѣко използване, и съобразно чл. 49 т. 2.

Чл. 52. Компетентността на директоритъ и агентитъ, респективно на клоновѣтъ и агентуритъ, може да бѣде разширявана и ограничавана по решение на управителния съветъ.

2. Редъ на разрешението.

Чл. 53. Разрешението на операциитъ при клоновѣтъ и агентуритъ става съ резолюция отъ директора или агента, следъ визата на контролора или контролоръ-счетоводителя върху заявлението или бордерото на прѣкия длъжникъ.

Въ Софийския клонъ визата се дава отъ поддиректора или началника на счетоводното отделение.

Чл. 54. Преди да сложи визата си, надлежниятъ чиновникъ е длъженъ да провери по данните на информационната и рискова служба наличността на кредитните условия. Той трѣбва особено да държи смѣтка за пласментовитѣ норми и за ония инциденти, които даватъ мѣсто за намаляване или прекратяване на кредита (чл. чл. 82—88).

Въпросътъ относно прекратяването на кредита се разрешава отъ директора или агента.

Чл. 55. Поддиректорътъ или началникътъ на счетоводното отделение, контролоритъ и контролоръ-счетоводителитъ съ визита си се произнасятъ само върху наличността на условията (чл. чл. 28—48) за използване на кредита и носятъ отговорностъ само за тѣхъ.

Пласментната политика на Банката се прокарва отъ директоритъ и агентитъ. Тѣ сѫ отговорни за правилното прилагане директивитъ на управлението по пласментитъ.

Чл. 56. Когато се яви разногласие между директора или агента отъ една страна и отъ друга страна поддиректора или началника на счетоводното отделение, контролора или контролоръ-счетоводителя върху условията за използване на кредита, сдѣлката пакъ се извършва, но по мотивирана резолюция на директора или агента.

Мотивитъ на резолюцията на директора или агента и особеното мнение на тоя, който поставя визата, се излагатъ въ особена книга.

Преписи отъ тия особени мнения и отъ мотивираната резолюция на директора или агента веднага се съобщава на централното управление.

Чл. 57. Ако прѣкиятъ длъжникъ представлява една търговска фирма съ единъ или повече клонове, исканата сдѣлка не може да се разреши за клон на фирмата, преди да е станало разпредѣлението на общия кредитъ между централата и клоноветъ на сѣщата фирма.

Глава III.

Ангажиране на кредититъ.

Чл. 58. Прѣкиятъ задължения ангажиратъ общитѣ кредити на титуляритъ имъ, както следва:

1) съ 100%:

а) за сконтирани и реесконтирани полици и за текущи смѣтки гаранция 2 лица.

При реесконта частниятъ кредитъ се използва въ двоенъ размѣръ, а при сконта — въ размѣръ на единъ и половина пѣти;

б) за текуща смѣтка подъ залогъ на полици.

2) съ 30%:

По текуща смѣтка за гаранции срещу записъ на заповѣдъ на предявление.

3) съ 20%:

а) по документиранни трати въ чужда валута и документиранни чекове въ чужда валута, които носятъ джино на първостепенна банка, само върху 1/3 отъ стойността имъ;

б) за недокументиранни срочни трати въ чужда валута, както и чекове въ чужда валута, издадени отъ добре известни експортни къщи срещу сѣщо тъй добре известни фирми въ странствъ.

4) съ 10%:

По чекове и мѣнителници на виждане въ чужда валута, носящи джино на първостепенна банка.

Сконтовиятъ кредитъ ангажира общия кредитъ дотолкова, доколкото е използванъ.

Чл. 59. Косвенитѣ задължения ангажиратъ общия кредитъ тъй:

1) съ 25%:

а) длъжници по сконтирани и заложенни полици, джиранти, авали и поржчители по специални текущи смѣтки гаранция две лица;

б) поржчители по текущи смѣтки за гаранции. Ако поржчителътъ е единъ, кредита му се ангажира въ двоенъ размѣръ, но въ такъвъ случай се ангажира и кредита на длъжника въ двоенъ размѣръ. Кредита на последния може да се ангажира само единъ пѣтъ, ала тогава кредита на поржчителя се ангажира въ троенъ размѣръ.

2) съ 10%:

за залогодържателитъ.

Чл. 60. Всѣко прѣко или косвено ангажиране на кредита се вписва въ кредитната смѣтка на титуляра.

Издаденитъ въ чужда валута полици, ако последнитъ сѫ сконтирани или заложенни, се вписватъ въ кредитнитъ смѣтки на прѣкия и косвенъ длъжникъ, като сумата се взема въ лева, както е изчислена въ деня на операцията.

Ако ефектитъ въ чужда валута постѣпватъ въ Банката по пѣтя на дебитнитѣ сдѣлки, тѣ ангажиратъ кредита (чл. 58, точки 3 и 4) само на лицето или фирмата, която ги е продала.

Чл. 61. Всѣко косвено задължение по сконтирана и заложена полица, независимо отъ вписването му въ съответната кредитна смѣтка, се съобщава писмено на длъжника-титуляръ на косвеното задължение, щомъ полицата постѣпи въ портфейла на Банката.

Такова съобщение не се прави по задължения, поети съ договори, въ които подписитъ сѫ завѣрени, било по нотариаленъ редъ, било че сѫ сложени въ присѣтствието на банковъ чиновникъ.

Сконтиранитъ и заложенни полици отъ Българската земледѣлска банка и отъ Българската централна кооперативна банка се вписватъ само въ кредитнитѣ смѣтки на тия банки. За длъжницитъ по тия полици не се водятъ кредитни смѣтки, нито пакъ имъ се правятъ съобщения, за които става дума въ алинея първа на настоящия членъ.

Чл. 62. Кредитнитѣ смѣтки на клиентитъ и разнитѣ инциденти по тѣхъ се водятъ и записватъ отъ рисковата служба при Банката, уредена съ особени правила.

Глава IV.

Задължения по използванитѣ кредити.

Чл. 63. Никой клиентъ нѣма право да ограничава своята отговорностъ по посетитъ отъ него прѣки или косвени задължения въ размѣръ на кредитната квота.

Юридически, безъ разлика на това, дали задължението е прѣко или косвено, всѣки подписъ отговаря за цѣлата сума на задължението, заедно съ нарастванията отъ лихви, комисиони и разноси.

Чл. 64. Задълженията на клиентитъ по използванитѣ кредити се опредѣлятъ отъ формата и естеството на сдѣлката и се уреждатъ отъ общото право и наредбитъ на Банката.

Разпоредбитъ на следващитъ членове засѣгатъ само по-важнитѣ спрямо Банката отношения.

1. Задължения по сконтовитѣ операции.

Чл. 65. Сконтиранитѣ полици трѣбва да се изплащатъ на падежа имъ отъ издателитъ или длъжницитъ.

Ако сконтанта или залогодателя иска да изплати полицата, Банката не може да откаже.

Никакво продължение на срока за заплащането не се допуска.

Чл. 66. Плащането на сконтираната полица става напълно. Въ случай че се плати само частъ отъ дължимата сума, протестътъ за неплащане се прави за остатъка.

Чл. 67. Ако издателитъ или платецътъ по сконтирана полица изпадне въ несъстоятелностъ преди да изтече срока на сконтираната полица, сконтантътъ е длъженъ да изплати полицата най-късно три дни отъ датата на поканата, или да представи обезпечение за плащането ѝ.

Това задължение има сила и спрямо останалитѣ съдлъжници, когато единъ отъ тѣхъ изпадне въ несъстоятелностъ преди падежа на полицата (чл. 669 отъ търговския законъ).

Чл. 68. Джирантитъ, авалитъ или поржчителитъ въ сконтираната полица отговарятъ солидарно за навременното ѝ изплащане.

Всѣки отъ тѣхъ е длъженъ, по изборъ на Банката, въ три дни следъ протеста, да плати дълга по полицата.

Правилата на чл. 63 ал. 2 се прилагатъ и спрямо джирантитъ, авалитъ или поржчителитъ.

Чл. 69. При всѣки клонъ и агентура се държи списъкъ на сконтантитъ, въ който се вписватъ опредѣления отъ директора или агента сконтовъ кредитъ и станалитъ въ него измѣнения.

По тия списѣци директоритъ и агентитъ въ края на всѣки месецъ, като иматъ предъ видъ сконтиранитѣ презъ месеца полици, както и протестиранитѣ такива, следятъ за движението на сконтовитѣ кредити и ги увеличаватъ, намаляватъ или закриватъ, въ зависимостъ отъ направения оборотъ въ сконто и реесконто.

Периодично преписъ отъ тия списѣци се праща въ централното управление на Банката, като се даватъ сведения за броя и сумата на сконтиранитѣ полици, а сѣщо и за протестиранитѣ полици.

Въ началото на всѣка година се съставя новъ списъкъ на сконтантитъ.

2. Задължения по текушитѣ смѣтки изобщо.

Чл. 70. Титуляритъ по специални текущи смѣтки срещу поржчителство, по текущи смѣтки срещу залогъ на полици и за гаранции срещу записъ на заповѣдъ на предявление

имат право да се ползват до размър на отвореният им кредит по тия смѣтки само условно, т. е. дотогава и дотолкова, докогато и доколкото Банката запазва доверието си къмъ тѣхъ.

Чл. 71. Текущите смѣтки се откриватъ за неопредѣленъ срокъ, но тѣ може въ всѣки моментъ да се закриватъ по волята на Банката, безъ задължение последната да съобщава мотивитъ за закриването.

Чл. 72. Титуляритъ по текущи смѣтки сж длъжни да плащатъ лихвитъ и комисионитъ, установени въ тарифата на Банката.

Измѣнението размѣра на сконтото и лихвитъ се публикува въ „Държавенъ вестникъ“ и влиза въ сила отъ деня на публикуването, ако за това не е опредѣлена друга бъдеща дата.

Чл. 73. Лихвитъ по текущи смѣтки се капитализиратъ на 30 юний и 31 декемврий.

При прекратяване на смѣтката, уговореният лихви се капитализиратъ до деня на приключването.

При използване кредита по текуща смѣтка се запазва маржъ въ размѣръ на шестмесечна лихва.

3. Задължения по текущи смѣтки срещу залогъ на полици.

Чл. 74. Титуляритъ по текущите смѣтки срещу залогъ на полици сж длъжни да обезпечатъ дължимия остатъкъ съ здравъ и сигуренъ портфейлъ.

Номиналната стойностъ на заложения портфейлъ трѣбва да бѣде винаги съ 25% по-голяма отъ дължимия остатъкъ по смѣтката. Заложенитъ полици могатъ да бѣдатъ и за по-голяма сума, но въ никой случай не може да надминава общата сума на кредита, покритъ съ полици 125%.

Залагането става съ бланково джиро, сложено на гърба на полицата, а за открития кредитъ по смѣтката се подписва договоръ.

Чл. 75. Титулярътъ на смѣтката, т. е. залогодателятъ, не може да тегли сума по-голяма отъ отворения му кредитъ, каквото и да бѣде количеството на дадения въ залогъ портфейлъ, и при спазване условията на ал. 3 отъ чл. 73.

Чл. 76. Заложенитъ полици се събиратъ на падежа имъ отъ длъжниците и съ събраната сума се завѣрва смѣтката на залогодателя.

Връщането на цѣлия или частъ отъ заложения портфейлъ зависи изключително отъ съгласието на Банката и не може да се допусне, освенъ по условията, предвидени въ следния членъ.

Чл. 77. Може да се повърне, по изрична резолюция отъ надлежния директоръ или агентъ, цѣлия или частъ отъ заложения портфейлъ:

1) ако подлежащитъ на повръщане полици не възбуждатъ съмнение, че сж икономически или симулативни; ако възбуждатъ такова съмнение, полицитъ се задържатъ за събиране, ако има дългъ по смѣтката, и

2) ако залогодателятъ издѣлжи въ брой цѣлия дебитенъ остатъкъ на смѣтката или такава частъ отъ него, която да съответствува на подлежащата на повръщане частъ отъ залога. Последното може да става и срещу други полици, стига да не сж отъ същитъ длъжници.

Чл. чл. 67 и 68 се прилагатъ аналогично и за заложенитъ полици.

4. Задължения по специални текущи смѣтки гарантирани съ поръжители.

Чл. 78. За да се открие на единъ клиентъ текуща смѣтка, гарантирана съ поръжители, той трѣбва да подпише договоръ, въ който сж посочени размѣра на кредита и условията, при които се открива смѣтката. Изпълнението на договора се гарантира най-малко съ двама кредитоспособни и ползвачи се при Банката съ кредитъ поръжители.

Чл. 79. Титуляритъ по текущи смѣтки, гарантирани съ поръжители, сж длъжни да движатъ редовно смѣтката си.

Това движение не може да бѣде еднакво въ различнитъ предприятия, но то трѣбва да съответствува на търговския оборотъ на фирмата и особено на нейния касовъ оборотъ. Текущата смѣтка има за целъ да улесни паричнитъ обращения на фирмата, та затова движението на смѣтката трѣбва да изразява тия обращения.

Смѣткитъ, които не се движатъ или показватъ слабо движение, като се иматъ предъ видъ горнитъ указания за оборота по тѣхъ, се закриватъ или се намалява кредита по тѣхъ.

Въ никой случай дългътъ по смѣтката, плюсъ лихвитъ и разноснитъ, не може да надминава размѣра на открития кредитъ.

5. Задължения по текущи смѣтки за гаранция срещу записъ на заповѣдъ на предявление.

Чл. 80. Всѣки титуляръ по текуща смѣтка за получаване удостоверение за търгове е длъженъ за всѣко отдѣлно предприятие да иска отдѣлно удостоверение.

Номиналната сума на издаденитъ удостоверения не може да превъзхожда открития кредитъ по смѣтката.

Срещу издаденитъ удостоверения се плаща опредѣлена въ тарифата на Банката комисиона.

Чл. 81. Титуляритъ по текущи смѣтки за гаранции трѣбва да подпишатъ, още при откриване на смѣтката, единъ записъ на заповѣдъ на предявление на сума, равна на открития кредитъ по смѣтката.

Тѣ сж длъжни, при първо поискване отъ Банката, да покриватъ сумата на издаденитъ и неповърнати удостоверения съ реално обезпечение, състояще се било въ ипотека, било въ ценни книжа, било въ пари.

Въ случай че титулярътъ откаже или не може да стори това, покритието се взема отъ поръжителятъ му.

Ако длъжникътъ или поръжителятъ не сторятъ това доброволно, записътъ на заповѣдъ и предявление се протестира въ обезпечението, поне до размѣръ на издаденитъ удостоверения и дължимитъ комисиони, лихви и разноси, се събира по принудителенъ редъ.

Удостоверенията се издаватъ съ срокъ, докато трае предприятието. Този срокъ се отбелязва само въ операционната бележка и спомагателната книга, но не и въ удостоверението. Ако срокътъ не бѣде продълженъ отъ учреджението, предъ което е дадена гаранцията, удостоверението трѣбва да бѣде повърнато на Банката. Въ случай че не ѝ бѣде повърнато, титулярътъ е длъженъ да представи на Банката, ако тя поиска, реална гаранция за равностойността му.

Глава V.

Прекратяване и възстановяване на кредититъ.

1. Прекратяване на кредититъ.

Чл. 82. Общитъ кредити, както и частнитъ кредити по сконтони или текущи смѣтки, подлежатъ на прекратяване по право или по решение на Банката.

Чл. 83. Общиятъ кредитъ се прекратява по право:

1) когато е опредѣленъ отъ некомпетентни органи;

2) когато не е използванъ въ течение на повече отъ една година, считанъ отъ деня на опредѣлянето му;

3) когато клиента почине;

4) когато той изпадне въ несъстоятелностъ или бѣде ограничена неговата дееспособностъ по надлежния редъ;

5) когато колективната фирма, която клиента представя, се разтури, изгуби нѣкой отъ солидарно-отговорнитъ си членове или приеме новъ таквъ или, най-после, се слѣе съ друга фирма.

Чл. 84. Прекратява се по решение на директора или агента общия кредитъ на клиентъ:

1) които сж дадени въ сждъ или окончателно осждени за кражба, обсебване или присвояване, злоупотрѣбление на доверие, измама, изнудване, подправяне документи или ползуване отъ подправени документи, въобще за престѣпни деяния, несъвѣстими съ търговската честъ;

2) които, макаръ и необявени въ формална несъстоятелностъ, фактически сж изпаднали въ положение на несъстоятелностъ и сж спрѣли платнитъ си, както и неограниченитъ още въ правата, но които ненормално ръководятъ работитъ си;

3) когато въобще не заслужаватъ по-нататъшно доверие, поради настанали инциденти въ тѣхното кредитно състояние, било като прѣки длъжници, било като поръжители;

Управителниятъ съветъ или, по дадена отъ него компетентностъ, директоритъ и агентитъ може да решатъ да не се прекратява кредита на такива прѣки или косвени длъжници, ако материалното имъ положение е поправимо и е посоченъ начинъ за уреждане задълженията имъ, и

4) които отказватъ да се подчиняватъ на банковия контролъ върху търговскитъ имъ книги.

Чл. 85. Прекратяването на общия кредитъ влѣче следъ себе си и прекратяването на частнитъ кредити.

Директорътъ или агентътъ, обаче, могатъ да постановятъ прекратяването само на частния кредитъ на клиента по текущите смѣтки въ всички случаи, когато клиентътъ не изпълнява задълженията си по използванитъ кредити (чл. чл. 64—81).

Чл. 86. Трѣбва да се прекрати:

1) сконтовата или текуща смятка срещу залогъ на полица, ако стане ясно, че сконтантът или залогодателят съзнателно и систематически се ползватъ съ икономически или крѣтосани полици;

2) текущата смятка за гаранции, ако нѣкое издадено по нея удостоверение се конфискува и Банката бѣде поканена да го осребри, а титулярътъ не го уреди въ опредѣления отъ Банката срокъ.

Чл. 87. Ако директорътъ или агентътъ намѣри, че общиятъ кредитъ трѣбва да се намали, той внася въпроса въ сконтовия комитетъ за разрешение.

Чл. 88. Каквито и да бѣдатъ причинитѣ за прекратяването на общитѣ и частнитѣ кредити, Банката не е длѣжна да ги съобщава.

2. Възстановяване на кредититѣ.

Чл. 89. Прекратенитѣ общи или частни кредити могатъ да се възстановятъ, освенъ ако прекратяването е станало по причини, посочени въ точки 3 и 5 на чл. 83 или въ точка 1 на чл. 84, ако има окончателна присѣда съ лишаване отъ граждански и политически права.

Чл. 90. Кредити, прекратени по причина на некомпетентностъ (чл. 83 п. 1) или неизползуване (чл. 83 п. 2), се възстановяватъ въ първия случай чрезъ сезиране на сконтовия комитетъ, а въ втория — чрезъ ново опредѣляне отъ сконтовия комитетъ на кредита, по искане на заинтересования.

Чл. 91. Не може да се възстанови кредита на единъ несъстоятеленъ преди надлежниятъ сѣдъ окончателно да се е произнесълъ за неговото реабилитиране (чл. чл. 775—780 отъ търговския законъ).

Сключениятъ конкордатъ или изплащането дълга къмъ Банката не се считатъ за достатъчно основание за възстановяване кредита на несъстоятелния предъ Банката.

Чл. 92. Възстановяването на общитѣ кредити, възъ отъ случитѣ, посочени въ чл. 83, става по решение на сконтовия комитетъ.

Прекратенитѣ частни кредити се възстановяватъ по решение на директора или агента, по реда на компетентността.

Възстановениятъ кредитъ на несъстоятелни, реабилитирани по надлежния редъ, се утвърждава отъ централното управление на Банката.

Глава VI.

Обезпечение на кредититѣ.

Чл. 93. Презъ всичкото време, докато трае срока на сдѣлката, чрезъ която е използванъ кредита, както и следъ изтичането на срока, титуляритѣ на прѣжитѣ и косвени задължения трѣбва да бѣдатъ въ състояние да покрятъ банковото вземане.

Настане ли нѣкоя промѣна въ тѣхното състояние, която туря въ рискъ банковото вземане, Банката е длѣжна, даже и преди срока, да вземе мѣрки за обезпечението му, било чрезъ замѣняване на даденитѣ гаранции съ нови или допълнителни такива, било чрезъ приемане допълнителни реални обезпечения отъ прѣжкия или косвенъ длѣжникъ.

Чл. 94. Банката има право да иска и прѣжиятъ длѣжникъ е длѣженъ да даде другъ поржчителъ, вмѣсто оня, който престане да има достатъчно имоти, за да отговаря за дълга, или който е изпадналъ въ несъстоятелностъ (членове 641 и 642 отъ закона за задълженията и договоритѣ).

1. Обезпечение преди срока.

Чл. 95. Преставатъ да се ползватъ отъ срока:

1) прѣжитѣ и косвени длѣжници, щомъ единъ отъ тѣхъ изпадне въ несъстоятелностъ, и

2) прѣжиятъ или косвениятъ длѣжникъ, който откаже да даде обещаното обезпечение (чл. 85 отъ закона за задълженията и договоритѣ и чл. 669 отъ търговския законъ).

Въ тия случаи Банката може да събере принудително вземането си и преди срока, освенъ ако надлежниятъ длѣжникъ обезпечи изплащането на срока.

Чл. 96. Обезпеченията биватъ:

1) лични, когато се замѣсти единъ ненадежденъ поржчителъ съ новъ надежденъ, или пъкъ се изисква новъ допълнителенъ поржчителъ, и

2) реални, когато, вмѣсто новъ или допълнителенъ поржчителъ, прѣжиятъ длѣжникъ или нѣкой отъ поржчителитѣ представи обезпечение въ движимъ или недвижимъ имотъ.

Чл. 97. Приемането на нови и допълнителни поржатели става на общо основание, т. е. приематъ се лица, които

иматъ опредѣленъ и неангажиранъ въ съответната квота кредитъ. На общо основание става приемането и на движимитѣ и недвижими имоти.

Чл. 98. Приемането на обезпеченията се решава отъ надлежнитѣ директори или агенти. Но ако обезпечението не отговаря напълно на общитѣ условия, въпросътъ се решава отъ управителния съветъ.

Когато добиването на реални обезпечения изисква отпущането на аванси, тогава, по ходатайство на надлежнитѣ клонове и агенции, управителниятъ съветъ може да разрешава такива.

2. Обезпечение следъ срока.

Чл. 99. Ако срокътъ на сдѣлката изтече и вземането не се погаси доброволно следъ протеста или следъ поканата, противъ длѣжника се започва принудително изпълнение, освенъ ако даде обезпечение.

Никакво спиране на почнатото изпълнение не се позволява, безъ предварително разрешение отъ централното управление.

Чл. 100. За вида на обезпечението и реда на приемането му важатъ предписанията на предхождитѣ чл. чл. 96—98.

Глава VII.

Ликвидиране на задълженията.

Чл. 101. Задълженията, които не могатъ да се покрятъ отъ длѣжника или поржчителитѣ му, се ликвидиратъ по условията, изложени въ следващитѣ членове, чрезъ минаването имъ въ загуба на Банката.

Чл. 102. Ликвидирането на банковитѣ вземания бива условно и окончателно.

Условното ликвидиране не изключва правото на Банката да преследва, до изтичането на общата давностъ, длѣжника или поржчителитѣ му, както и тѣхнитѣ правоприменици, за събиране на дълга съ всички лихви и разноси.

Окончателното ликвидиране, обаче, прекратява правото на Банката да преследва по сѣдебенъ редъ създаденитѣ лица.

Чл. 103. Подлежатъ на условно ликвидиране ония вземания на Банката, чиего събиране е съмнително, т. е. за които има данни, че не могатъ да се събератъ, вследствие промѣнитѣ, настанили въ кредитното състояние на създаденитѣ лица.

На окончателно ликвидиране подлежатъ:

а) съмнителнитѣ вземания, за чието събиране посоченитѣ въ закона способи за изпълнение сѣ се оказали безсилни и Банката ги е уредила чрезъ извънсѣдебна спогодба;

б) спорнитѣ вземания, прекратени съ сѣдебна спогодба или сѣдебно решение;

в) вземанията отъ длѣжници, обявени въ несъстоятелностъ и уредени чрезъ конкордатъ.

Чл. 104. При ликвидиране на банковитѣ вземания, загубитѣ, които се дължатъ на умишлени противозаконни или недобросъвестни действия, или на груба небрежностъ, или на груби опущения на отговорнитѣ длѣжностни лица, се събиратъ отъ гаранцията на тия последнитѣ. Ако гаранцията не стигне за покриване причинената загуба, недостигътъ се събира отъ виновното лице, споредъ закона за Българската народна банка.

Чл. 105. Всѣка ликвидация, която става чрезъ извънсѣдебна спогодба, се разрешава отъ управителния съветъ.

По сѣщия редъ се разрешава и минаването въ загуба на всѣко съмнително или несъбираемо вземане.

Контроль върху кредититѣ.

Чл. 106. Контрольътъ за правилното прилагане на правилата за личния кредитъ се упражнява иерархически отъ централното управление върху всички клонове и агенции, а отъ клоноветѣ — върху агентуритѣ, които се намиратъ въ района на първитѣ.

Чл. 107. Централното управление по отношение на банковитѣ клонове и агенции, а клоноветѣ по отношение на подчиненитѣ имъ агенции, винаги могатъ да искатъ обяснения по положението, движението и използването на кредититѣ.

По реда на надзора, тѣ могатъ да нареждатъ контролно информиране за кредитоспособността на клиентитѣ и да искатъ ревизия на кредититѣ отъ надлежнитѣ сконтови комитети.

Независимо отъ това, управителниятъ съветъ може да предизвика ревизиране и преценяване на опредѣленитѣ кредити отъ сконтовитѣ комитети и безъ да има повдигнато разногласие.

ОТДѢЛЪ III.

Скритъ личенъ кредитъ.

Глава I.

Кредити на държавното съкровище.

Чл. 108. Общият кредитъ съ който може да се ползува държавното съкровище предъ Банката, се определя съ специални закони.

Чл. 109. Държавното съкровище може да използва кредити си въ видъ на:

- 1) сконто или залогъ на съкровищни бонове, и
- 2) авансова текуща смѣтка.

Чл. 110. Съкровищнитъ бонове могатъ да бждатъ съ срокъ до шестъ месеца. Общата имъ сума не може да надмине триста милиона лева.

Чл. 111. Размѣрътъ на лихвитъ по операциитъ съ държавното съкровище се определя съгласно чл. 34 точка 15 и чл. 71 отъ закона за Банката.

Глава II.

Кредити на страннитъ и вътрешни кореспонденти.

Чл. 112. Банката открива, съгласно съ чл. 34 т. 5 отъ своя законъ, текущи смѣтки на страннитъ си кореспонденти за операциитъ, които върши съ тѣхъ.

Чл. 113. Кредитътъ по текущитъ смѣтки на кореспондентитъ, както и общитъ условия на операциитъ съ тѣхъ, се определятъ отъ управителния съветъ.

Управителниятъ съветъ определя гаранционнитъ кредити на открито на страннитъ банкови кореспонденти, съгласно чл. 34 точка 14 отъ закона за Българската народна банка.

Въ всѣки случай, кореспондентитъ трѣбва да се избиратъ отъ първостепеннитъ банкерски учреждения.

Чл. 114. На мѣста въ страната, гдето Банката нѣма свои клонове и агентури, службата на банкови вътрешни кореспонденти се възлага предпощително на Българската земеделска банка и клоноветъ ѝ, по условия определени отъ управителния съветъ на Банката.

Глава III.

Камбиални операции.

Чл. 115. Банката купува чекове и мѣнителници, придружени или не отъ коносаменти и други документи, и записи на заповѣдь съ срокъ до три месеца, издадени въ чужда валута и платими въ странство.

Покупката на тия ефекти се извършва, ако се представятъ отъ:

- а) търговци и промишленници на едро;
- б) банксии и други кредитни учреждения;
- в) експортъори, и
- г) частни лица или частни и обществени учреждения.

Чл. 116. Споменатитъ въ предходния членъ фирми и лица трѣбва да иматъ определенъ кредитъ. Този кредитъ може да бжде частъ отъ определенъ общъ кредитъ. Ако нѣма такъвъ, определя се кредитъ само за камбиално използване. Когато лицето или фирмата има определенъ общъ кредитъ, тя сама посочва каква частъ отъ този кредитъ ще използва въ камбиални сдѣлки. Ако тя не направи това, директорътъ или агентътъ го извършватъ служебно.

Кредитътъ за камбиално използване се определя отъ сконтовия комитетъ по реда, по който се определя общия кредитъ. Той може да бжде определенъ въз основа на сведения, събрани по околентъ път.

Когато сдѣлката трѣбва да се извърши веднага, а лицето или фирмата нѣма определенъ кредитъ за камбиално използване, такъвъ определя директора или агента и го внася въ най-близкото заседание на сконтовия комитетъ за утвърждаване.

Ако определения за камбиално използване кредитъ е изчерпанъ, сдѣлката се извършва съ разрешение отъ централното управление, което става веднага по телефона.

Не се определя кредитъ на държавнитъ учреждения и чуждестраннитъ признати легации и консулства.

Чл. 117. На фирмитъ и лицата, които иматъ определенъ кредитъ за камбиално използване, се съставя списъкъ и досиета.

Когато се определя кредитъ за камбиално използване, иматъ се предъ видъ:

- 1) възрастта на фирмата, нейната солидностъ и морални качества;
- 2) връзкитъ и оборотитъ ѝ съ странство;
- 3) фирмитъ, срещу които издава чекове и мѣнителници, или които сж подписали кредитнитъ книжа;
- 4) рода на търговията.

Отъ всѣко измѣнение по отношение кредитоспособността имъ се взема бележка въ досието и списъка.

Чл. 118. При покупка на камбио отъ представители на чуждестранни експортни кѣщи се иматъ предъ видъ моралнитъ качества на тия представители и солидността на кѣшитъ, които тѣ представляватъ.

При покупка на камбио отъ частни лица (свободни професии, рентиери и пр.) теглителите или носители на чуждестранни чекове, иматъ се предъ видъ моралнитъ качества на тѣхнитъ предявителите и известността и солидността на издателитъ.

Ако предявителитъ не сж известни на Банката, иска се установяването на тѣхната самоличностъ и морални качества отъ познати на Банката лица и заслужаващи тоже нейното довѣрие.

При нужда, това откупуване може да стане и срещу формално порѣчителство или блокиране на сумата, най-малко за размѣра, който превишава тѣхното материално състояние.

Чл. 119. Камбиалнитъ сдѣлки по чекове и мѣнителници на виждане се разрешаватъ отъ надлежнитъ директори.

Директоритъ на клонове, неопериращи направо съ странство, както и агентитъ, могатъ да откупватъ камбио за смѣтка на клоната, въ чийто районъ спадатъ, като спазватъ постановленията на предходния чл. 117 и предходната алинея на настоящия членъ.

Чл. 120. Откупуването на камбио, изброено въ предходния членъ, става при спазване нормитъ за компетентността, определени отъ управителния съветъ.

Чл. 121. Камбиалнитъ сдѣлки по срочни документиранни мѣнителници се разрешаватъ и откупватъ направо отъ клоноветъ, а сдѣлките по срочни недокументиранни мѣнителници се разрешаватъ отъ централното управление, което купува такива мѣнителници предимно отъ солидни банки и банкерски кѣщи и отъ експортъори.

При тия камбиални сдѣлки, Банката събира по тарифата за нейнитъ сконтови операции лихва.

Чл. 122. Откупуването на камбио става по курсове, определени и съобщавани отъ централното управление.

Чл. 123. Всѣки предложенъ за купуване чекъ или полита трѣбва да бжде надлежно обгербованъ и да стговаря на съответнитъ предписания на търговския законъ.

Преходни разпорѣждания.

Чл. 124. Всички книжа, сведения и разисквания по определѣние, ревизиране, ангажиране, използване, прекратяване или спиране на кредититъ иматъ повѣрителенъ характеръ.

Чл. 125. Задълженията по заемнитъ полици, по текущи смѣтки срещу песии и безспорни вземания се разрешаватъ по реда на правилника за личния кредитъ отъ 8 октомврий 1924 г. (Държавенъ вестникъ брой 153) до ликвидирането имъ.

Чл. 126. Настоящиятъ правилникъ влиза въ сила отъ 15 мартъ 1928 г. и отмиънява всички правилници и окръжни, които му противоречатъ.